

Pluizer. Tussen droom en werkelijkheid.

1 november 1985

Auteurs: Luuk van Waes, Lionel Raeckelboom, Herman Coene

Volume: 15

Nummer: 5

Pagina's: 21-28

Documenten

- [vonk_jrg15_058.pdf](#)

pluizer tussen droom en werkelijkheid een klein jaartje geleden viel er via de flitskrant van infodok een folder in de bus die ons duidelijk maakte dat we al een jaar lang het bestaan van een voor onderwijs mensen belangrijk tijdschrift over het hoofd hadden gezien die folder was zo veelbelovend dat we niet anders konden dan met de redactie van de nieuweling pluizer eens een babbel te plannen de betreffende folder drukken we hierbij af om onze lezers te informeren om dit lovenswaardig initiatief een bescheiden steuntje te geven om de folder te vergelijken met de realiteit de droom en de werkelijkheid iz het enige blad in vlaanderen over kinder en jeugdliteratuur en cultuur or kinderen en jongeren worden steeds meer gekonfronteerd met allerlei vormen van literatuur en cultuur jeugdboeken strips teater poppenkast film televisie radio muziek terwijl hierover weinig goede en vooral kritisch onafhankelijke informatie beschikbaar is voor het bezoeken en programmeren van allerhande voorstellingen voor het aankoopbeleid van een klas en schoolbibliotheek of voor het kiezen van zin volle kadootjes is zo n informatie nochtans absoluut noodzakelijk pluizer doet daar iets aan en dat is nodig ook want kinderen en jongeren krijgen maar al te vaak zoetekoek en vals sentiment aangeboden dingen die ze vaak gedachteloos doorslikken vl a wi pluizer is dus een handige gids voor ouders opvoeders jeugdbibliotekaris en leerkrachten animators in kulturele centra jeugdwerkers beleids mensen en studenten pluizer bekijkt een en ander nogal kritisch en vestigt meteen de aandacht op wat de moeite loont daarom willen de makers van dit blad tussen de lijnen lezen en achter de schermen kijken de voorgestelde literaire en kulturele produkten worden erop getoetst of ze kwalitatief een behoorlijk nivo halen en of ze de jeugd al dan niet ernstig nemen vonk 1985 15de jg nr 5 21 het kollektief pluizer bestaat nu ruim een jaar de redaktieraad de lees groepen en de respektievelijke werkgroepen teater televisie en strips die volledig uit vrijwilligers bestaan heeft dus al wat ervaring in het kritisch beoordelen van kinder en jeugdboeken en kulturele produkties ggiter14 deze beoordelingen zijn kollektief gevormd dat wil zeggen dat ze aan de mening van de groep getoetst worden er draaien op dit moment vier lees groepen een in leuven

en antwerpen en twee in gent en mobiele teater televisie en stripwerkgroepen aan de hand van een besprekingschema voor de leesgroepen en afzonderlijke lijstjes met criteria voor de werkgroepen worden de recensies opgesteld een greep uit deze criteria originaliteit boeiend vermogen en spanning humor taal en stijl structuur visuele vormgeving aansluiting bij de leefwereld van het kind of de jongere de houding van de auteur de illustrator de producer tegenover het doelpubliek mens en maat schappijbeeld bruikbaarheid thuis in de jeugdbeweging de jeugdbiblio teek het kulturele centrum of op school als houvast voor de gebruiker krijgen de boekbesprekingen een kode mee 0 slecht matig goed aanbevolen ia kr er pluizer verschijnt tweemaandelijks op 40 bladzijden s met dossiers over of temanummers rond een bepaald aspekt van kinder en jeugdliteratuur en kul tuur interviews met bekende en minder bekende personages algemeen kri tische artikels over en besprekingen van kinder en jeugdboeken strips teater poppenkast film radio en televisie een rubriek voor berich ten en verslagen en ruimte voor lezersbrieven in de recente nummers lees je interviews met vuile mong en zijn vieze gasten de producers en presenta tors van er komt geluid uit het behang brt en van achterwerk in de kast vpro allerhande jeugdauteurs en illustratoren dossiers en of temanummers over sprookjes literatuur voor en over mi grantenkinderen erotiek en seksuele voorlichting artikels over de werkgroep informatief spelmateriaal kinderen in musea jeugdjoernalistiek videospelletjes en derde wereld non fiction voor de jeugd besprekingen van boeken teater en poppenkastspelen films televisie en radioprogramma s berichten en verslagen van uiteenlopende activiteiten in de rubriek losse flodders en een bomvolle kulturele agenda voor reacties van lezers ruimte in de rubriek praatpaal oproep medewerkers gezocht voor de nog n beetje braakliggende domeinen muziek en literair kulturele projekten in de praktijk in onderwijs jeugdbibliotheek kultureel centrum of jeugdbeweging geïnteresseerden kunnen een seintje doorgeven aan de redactie van harte welkom 22 ontstaan vonk een onafhankelijk jeugdtijdschrift in vlaanderen dat naast literatuur ook andere aspecten van jeugdkultuur bekijkt of zou willen bekijken loop je niet elke dag tegen het lijf hoe is het tijdschrift gegroeid en ont staan pluizer ik ga even heel vroeg terug uit ksa vksj groeide een groep die bekommerd was om betere boeken voor kinderen op dat moment gebeurde er nog heel weinig erik hulssens verhief hier en daar wel eens zijn stem maar meestal bleef alles beperkt tot schouderklopjes en juryleden die elkaar prijzen uitreikten een van de initiatieven van ksa vksj was bijvoorbeeld het oprichten van leesgroepen groepjes vrijwilligers die jeugdboeken lazen en die hun indrukken publiceerden in een periodieke uitgave daar is dan later de uitgeverij infodok uit ontstaan die de uitgaven verderzetten als infodok tijdschrift om het publiek een overzicht te geven werden de recensies een 3 a 4tal keren gebundeld uiteindelijk voldeed dit niet meer en wilde men een andere formule gebruiken de boekenboot was het antwoord van infodok dit tijdschrift was voor ons echter te commer cieel en het was een vorm van verkapte reclame na wat heibel hebben we ons met enkele mensen losgeweekt van infodok en zijn we naar de plob de pluralistische organi satie voor bibliotheekgebruik gestapt die er wel iets voor voelden om rond jeugdliteratuur een tijdschrift uit te geven dat werd dan pluizer vonk toch bestaat er nog een samenwerking met infodok pluizer de

ruzie werd bijgelegd zij zorgen nu voor de administratie en de bekendmaking de reclame voor infodok in de eerste jaargang van pluizer was een soort compromis het was voor ons de beste manier om zo snel mogelijk een breed publiek te bereiken wat vonk waarom dit tijdschrift naast al de andere tijd schriften over jeugdliteratuur pluizer er bestaan inderdaad verschillende jeugdtijd schriften in vlaanderen voor elke zuil een en dat is nu juist het probleem wij willen daar een pluralistisch en onafhankelijk initiatief tegenover stellen vonk in dit verbond is uiteraard jullie onafhankelijkheid tegenover uitgeverijen zeer belangrijk pluizer ja in hetzelfde nummer van pluizer kunnen twee boeken van dezelfde uitgeverij besproken worden het ene kan drie sterretjes meekrijgen het andere een nulletje zo hadden we bijvoorbeeld een tamelijk slechte relatie met uitgeverij altiora dan kwam er een nummer waarin 23 plots drie boeken van hen elk drie sterretjes kregen een beetje tot onze eigen verbazing de schanierreeks van epo daarentegen hebben we erg nega tief geevalueerd alhoewel het qua opzet een reeks naar ons hart was we wensen niet enkel onafhankelijk te kunnen werken t o v de uitgeverijen we hebben ook een heel andere aanpak wij sturen onze boeken niet op aan individuele critici die onder eigen naam een stukje plegen wij werken met leesgroepen bovendien willen wij ook over cultuur schrijven daarover bestond op dat ogenblik helemaal niets buiten nu en dan een stukje in de standaard of de morgen vonk inderdaad in jullie geloofsbelijdenis lezen we dat pluizer niet alleen een blad is voor literatuur maar ook voor cultuur we hebben daarom een zevental nummers uitgelopen en het resultaat viel ons toch wel behoorlijk tegen we kwamen aan een verhouding van ongeveer 150 bladzijden literatuur tegenover 50 bladzijden film theater televisie voornamelijk gespreid over 2 thema nummers dan nog wanneer we dan naar de interesse van de jeugd kijken dan ligt die verhouding net omgekeerd televisie en muziek zijn voor hen de belangrijkste kulturele ingangen pluizer die wanverhouding is er inderdaad we werken nu eenmaal met vrijwilligers er zijn een viertal lees groepen een groep rond strips en een tiental mensen voor theater met televisie zijn we net gestart van deze vrijwilligers zijn we dus afhankelijk wij werken er nog aan om een betere spreiding te krijgen maar daar voor hebben we mensen nodig en daarom willen we hier ook graag een oproep plaatsen bovendien moeten we toch ook opmerken dat er weinig echt televisie gemaakt wordt voor de jeugd en het is ook niet zo dat omdat de jeugd veel naar de televisie kijkt dat je er dan ook veel over moet schrijven je kan ook pleiten voor die dingen die een beetje in de verdrukking zitten zo horen we regelmatig leerkrachten zeggen we willen naar een goed toneelstuk gaan maar we weten niet welk vonk op die vraag geeft pluizer toch ook niet echt een antwoord de theaterrecensies verschijnen meestal pas wanneer het stuk al van het programma verdwenen is en jullie theateragenda is toch wel erg beperkt pluizer dat is inderdaad een praktisch probleem we hebben een rondschrjven gedaan aan de kulturele centra en zo maar we krijgen weinig spontaan opgestuurd sommige organisaties nemen ons blijkbaar nog niet helemaal ernstig vonk voor muziek bestaat toch wel een ruim aanbod maar ook hierover hebben we nergens iets gevonden muziek is toch erg belangrijk voor jongeren pluizer wij zijn op zoek naar muziekmedewerkers we hebben er een maar die zal nu pas beginnen 24 vonk dat maakt de rekening van de abonnee natuurlijk niet

die kreeg de folder opgestuurd en zit nu al twee jaren op dat vlak zijn honger pluizer als je je medewerkers niet kan betalen is het allemaal niet zo gemakkelijk en daar staan we dan we moeten dus mensen vragen die geen journalistieke ervaring hebben en het daarom nog gratis willen doen voor wie vonk pluizer heeft om als bedoeling om aan een breder publiek te tonen dat er ook andere dingen zijn dan zoete koek en het valse sentiment dat de jongeren maar al te vaak voorgeschoteld krijgen maar bereiken jullie dan niet juist die selecte groep die reeds bereikt wordt door de andere tijdschriften en organisaties pluizer inderdaad gedeeltelijk proberen we dat op te lossen door ons tijdschrift in bibliotheken te leggen maar zelfs die bereiken haast enkel de middenklasse en niet de metaalarbeider die wij ook graag als lezer zouden hebben t is jammer vonk heb je een idee hoe pluizer in de scholen verspreid is pluizer we hebben nu ongeveer een duizendtal abonnee menten in de normaalscholen hebben we wel een aantal abonnees in de basis en middelbare scholen duidelijk heel wat minder we bereiken eerder de studenten in hun opleiding dan wel de mensen in de praktijk zelf hoop dus voor de toekomst vonk maar leerkrachten zelf missen afgezien van de zeer goede boekenrecensies toch vooral wat hen inte resseert de didactische mogelijkheden van een boek nergens staan in pluizer praktijk verslagen of verwerkingsmogelijkheden van het werken met een boek of een fragment eruit in de klas pluizer die plannen zijn er al van bij het begin maar totnogtoe hebben we niemand gevonden die zijn ervaringen wil neerschrijven u zou ons een groot plezier doen met een oproep in vonk oproep wie van onze von leden heeft ervaring met werken in de klas met een jeugdboek laat andere collega s van je ervaring profiteren heb je geen tijd voor het uitschrijven van je ongetwijfeld inte ressante ideeën ook een telefoontje is erg welkom bij pluizer bellen of schrijven dus naar annelies devos tiensevest 148 3000 leuven tel 016 22 89 33 vonk de basis de kinderen zelf komen ook helemaal niet aan bod nergens komen ze ergens zelf aan het woord pluizer soms krijgen we wel eens een interessante lezers brief binnen maar verder gaat het niet t zou een inte ressante aanvulling kunnen zijn 25 vonk dit heeft waarschijnlijk ook te maken met jullie keuze om naar volwassenen toe te werken is dat eigenlijk geen bocht die jullie maken is het niet interessanter om bijvoorbeeld jongeren zelf te laten zien hoe manipulatie technieken werken hoe ze ver a teamed en ver top tiend worden pluizer persoonlijk geloof ik niet dat jongeren zo n dingen graag lezen pas op voor dit en opgelet voor dat dat boeit hen niet er wordt al zo geklaagd dat jongeren niet lezen gaan ze dan wel lezen over hun manier van lezen over hun manier van kijken daarbij komt nog dat de lectuur die jongeren voorge schoteld krijgen voor een groot deel voor geselecteerd wordt door volwassenen leraars ouders dat is een systeem dat erg inwerkt en dat je niet kan uitschakelen vonk ook de 12 jongeren blijven een beetje in de ou staan om even bij theater te blijven haast alle besproken stukken zijn gericht op kinderen en een jeugd voorstelling als bijvoorbeeld anne frank kijkt om er maar een te noemen krijgt nergens aandacht hetzelfde stellen we vast voor de recensies van jeugdliteratuur kortom deze groep evenals de allerkleinste lezertjes worden nogal stiefmoederlijk behandeld in pluizer pluizer voor tieners gebeurt er ook erg weinig in de scholen en in de opleidingen gaat men er meestal vanuit dat tieners de volwassenen cultuur wel aankunnen tevens

baseren we ons natuurlijk op het aanbod dat we krijgen dat is onze bestaansgrond er is heel weinig voor deze groepen en dus kunnen we er in verhouding weinig over schrijven hoe vonk jullie hebben in het begin van dit gesprek iets vermeld over leesgroepen hoe werken die eigenlijk pluizer infodok heeft een tijdje met leesgroepen gewerkt we hebben geprobeerd die opnieuw leven in te blazen maar zonder veel succes we zijn dus maar volledig opnieuw begonnen vanuit pluizer zelf veel leden van de huidige leesgroepen zijn studenten die bijvoorbeeld hun thesis rond jeugdliteratuur maken we werken als volgt op een bijeenkomst worden een aantal boeken verdeeld die worden besproken tegen de volgende maand op een volgende vergadering stellen ze het boek dan voor aan de rest van de groep ze geven hun bemerkingen wat slecht en wat goed was zo proberen de anderen die het boek natuurlijk niet gelezen hebben zich een beeld te vormen van het boek op basis van gesprek wordt dan de recensie verder af gewerkt vonk er is dus maar een persoon die het boek leest is dat oordeel dan wel betrouwbaar 26 pluizer tijdens de bijeenkomst verplicht je de persoon toch wel zich te verdedigen willekeur wordt dus vermeden het zou natuurlijk interessanter zijn dat meerdere mensen hetzelfde boek zouden lezen maar dat is niet haalbaar niet in tijd en niet omwille van de kosten je krijgt immers maar een recentie exemplaar van elk boek criteria vonk die groepen beoordelen de boeken a d h v een aantal criteria waar komen die criteria in feite vandaan pluizer die hebben we voor een groot deel geerfd van de leesgroepen van infodok we hebben ze wel wat aangepast omdat er nogal een sterke 68 wind doorheen waaide zo proberen we nu ook meer aandacht te besteden aan stijl en illustratie toen was haast enkel de inhoud belangrijk de dosis maatschappijkritiek was doorslaggevend voor de kwaliteit van het boek dat hebben wij wel gerelativeerd vonk gedaan dus met de wierook voor het boek met de honderdeneen problemen pluizer daar hebben we inderdaad veel kritiek op we vermelden regelmatig dat sommige auteurs de lezer over stelpen met massa s problemen voor goede fantasie boeken daarentegen hebben we wel een zwak maar je hebt natuurlijk twee soorten fantasie er is de evasorische fantasie mensen laten we maar eens lekker de held uithangen en er is de fantasie die ver trekt vanuit de ervaring van het kind max en de maxi monsters van maurice sendak is zo n voorbeeld dat gaat over een kind dat werkelijk boos is op zijn moeder en opgesloten wordt in z n kamer al zijn woede en frustratie komen tot uiting in het spel met de monsters dit is fan tasie van de bovenste plank vonk toch blijkt ook uit jullie recensies dat de inhoud het meeste gewicht in de schaal legt de literaire kwaliteiten van het besproken boek komen slechts sporadisch en in erg vage bewoordingen aan bod uitspraken in de zin van leest vlot of mooie beschrijvende taal zijn toch erg clichematig pluizer het is natuurlijk moeilijk om op een heel beperkte ruimte ongeveer en 25 tal regels veel over een boek te zeggen meestal moeten we ons dan ook wel beperken tot vrij algemene uitspraken maar het is waar we zijn er ons van bewust dat we dat aspect wel eens verwaarlozen vonk tot slot zouden we graag van jullie nog een keur lijstje van mooie jeugdboeken krijgen het beste uit pluizer pluizer wanneer we dat doen is het lijstje natuurlijk nooit volledig en betreft het ten dele ook een persoonlijk lijstje vooruit dan 27 mijn eigen boek ronmaris lemniscaat 3 drie kleine vrienden serie helme heine querido 4 kleine sofie

en lange wapper els pelgrom querido 10 de heksen roald dahl fontein 9 het vuur van de zon jock rockwood wildeboer 12 hij heette jan irina korschunow querido 14 de zwarte stenen guus kuyer querido 14 liefdesverdriet karel eykman de harmonie 13 wie pluizer eens uitpluist vindt dus duidelijk enkele verschillen tussen droom en werkelijkheid dit zou wel eens de indruk van een negatieve eindbalans kunnen geven en dat zou beslist ten onrechte zijn pluizer is een goed ogend vlot leesbaar tijdschrift dat zijn informatie zo objectief en zo gefundeerd mogelijk probeert te brengen de boekrecensies b v behoren tot het beste van wat op dat gebied in vlaanderen bestaat tot dusver ontbreekt het pluizer nog aan geld en mede werkers kandidaat medewerkers worden verzocht zich kenbaar te maken alleen als deze oproep wordt beantwoord kan pluizer worden wat het nog niet helemaal is het enige blad in vlaanderen over kinder en jeugdliteratuur en cultuur toch alvast woorden van lof voor wat er nu al is luuk van waes lionel raekkelboom herman coene luuk van waes huybrechtsstraat 28 2200 borgerhout bij wijze van illustratie een afdruk van een boekbespreking uit pluizer april 1985 softe en lange wapper els pelgrom tek ook heerlijke avonturen zo echt dat het geen spel the tjong khing amsterdam querido 1984 meer kan zijn sofie leert het leven kennen als het 87 p 27 cm isbn 90 214 7809 9 geb 580 fr doek valt is het ook gedaan met haar leven het 8 schip waarop ze zich bevond verdwijnt in een draai kleine sofie ligt al heel lang ziek in bed nieuws kolk sofie is gelukkig om wat ze gezien heeft en gierig als ze is zou ze graag een stukje van de verdwijnt met haar poppen voor altijd op reis wereld zien op een nacht hoort ze hoe haar poppen via dit sterk opgebouwde fantasieverhaal worden kin voor de poppenkast gaan zitten terror de kater deren met de dood gekonfronteerd van in het begin heeft een ernstig toneelstuk geschreven over wat er zijn er trouwens enkele subtiele vooruitwijzingen naar in het leven te koop is sofie doet ook mee en sofies dood de avonturen op hun beurt tonen aan duikt volledig onder in deze wereld samen met hoe breekbaar sofie is in die grote wereld die niet terror haar lievelingspop lange wapper beertje en alleen lelijk en slecht maar ook mooi kan zijn wat annabella beleeft ze een heleboel vreselijke maar zeer genuanceerd weergegeven wordt het slot klinkt gevoelig en toch niet sentimenteel en ontroert diep sofies ouders en haar meester komen afscheid van haar nemen zoals alle goede boeken is dit ook erg genietbaar voor volwassenen de vele fijne tekeningen van the tjong khing versterken de vaak groteske sfeer een prachtig jeugdboek 28